PRAMEŇ

MESAČNÍK MICHALOVSKO - KOŠICKEJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

NOVEMBER 2009

ČÍSLO 11

ROČNÍK 7

CENA 0,30 € / 9 Sk

Kňazom (a nielen im)

sv. mučeník Georgios Neapolita

V úvodníku tohto čísla Prameňa by som sa rád obrátil predovšetkým k svojim spolubratom - kňazom a diakonom, a podelil sa s nimi, aj s ďalšími čitateľmi, o jeden skutočne podivuhodný príklad kňazskej služby.

Svätý Georgios bol jeromonachom (kňaz a mních) pravoslávneho chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky v meste Neapolis (dnešný turecký Nevšehir) v Malej Ázii v Turecku, vo vtedajšej Osmanskej ríši.

V r. 1797 ho kresťania z dediny Malkoti, ktorá sa nachádza asi šesť hodín cesty od Neapolis, požiadali, aby k nim prišiel slúžiť svätú liturgiu. Miestny kňaz bol totiž nútený ukrývať sa pred hnevom miestnych moslimov, ktorí boli nepriateľsky naladení voči kresťanom, kvôli úspechom ruskej vojenskej flotily v čase turecko - ruskej vojny.

Otec Georgios, nehľadiac na možné nebezpečenstvo, sa vydal na cestu. 3. novembra 1797, na mieste zvanom Kombia Dere, sa stretol s nejakými fanatickými moslimami, ktorí prečesávali okolie, v snahe ublížiť kresťanom. Títo otca Georgia prepadli, okradli, surovo zbili a nakoniec mu odsekli hlavu. Keď sa kresťania v Malkoti kňaza nedočkali, vydali sa ho hľadať. Po dlhom hľadaní našli jeho sväté ostatky pohodené v priekope.

Na príbehu kňaza, mučeníka Georgia, stojí za povšimnutie jeho odhodlanosť, ochota a pripravenosť slúžiť, nehľadiac na okolnosti. Dobre vedel, do akého nebezpečenstva sa dobrovoľne vydáva, napriek tomu sa však nezľakol, a po vzore Christa sa vydal ako dobrý pastier, ktorý položí aj život za svoje stádo, slúžiť Božím slovom a sviatosťami tým, ktorí ho o to požiadali. A práve v tom je svätý Georgios Neapolita príkladom predovšetkým pre nositeľov kňazskej služby – diakonov, presbyterov i biskupov. Okolo kňaza Georgia bolo mnoho duchovných, ktorí sa báli a dali prednosť bezpečiu úkrytu pred starostlivosťou o Boží ľud. Ich mená však dávno zotrel čas. Pamiatka svätého kňaza, mučeníka mnícha Georgia, však pretrvala cez priepasť vekov až dodnes a mnohé prípady prosieb, vypočutých na jeho príhovor, jasne svedčia, že on sám stojí živý a oslávený pred trónom Najvyššieho Veľkňaza Christa, ktorého službu ľuďom tak obetavo pripomínal svojím životom. Na jeho svätý príhovor nech nám všetkým Hospodin Boh dá dostatok síl vytrvať i napriek všetkým ťažkostiam vo svojom kňazskom povolaní.

Žehná vám váš arcibiskup ***Juraj***

Dňa 30. septembra 2009 uplynuli 2 roky od biskupskej chirotónie a intronizácie Jeho Vysokopreosvietenosti vladyku Juraja, arcibiskupa michalovsko - košického., zároveň 19. októbra vladyka Juraj oslávil svoje 30 narodeniny. Pri tejto príležitosti sa k radu gratulantov pripája aj redakcia PRAMEŇA, a Vysokopreosvietenému vladykovi praje a u Hospoda Boha vyprosuje veľa zdravia, hojnosť duchovných síl a Božieho blahoslovenia do ďalších dní v práci pre blaho a rozkvet svätej Cirkvi.

Na mnohaja i blahaja lita, vladyko!

Slovo o pokáni na začiatku pôstu

Koľko krát sme počuli, a koľko krát už aj sami vyslovili – VEĎ JA SA NEMÁM Z ČOHO KAJAŤ, NIČ ZLÉHO SOM NEUROBIL, NIKOHO NEZABIL, NIČ NEUKRADOL, NEKLAMEM – Veď iní koľko toho narobia... V podstate hovoríme iba inými slovami, že my vôbec nie sme zlí, či horší, ako väčšina druhých ľudí.

Boh však, ako hovorí Božie slovo, používa úplne iné meradlá a hodnotenia. Na Božom súde nám výhovorka odvolávajúca sa na konanie väčšiny nepomôže. A keď niekto o sebe tvrdí, že nepotrebuje pokánie, môžeme len riecť: „šťastný to človek, ktorého zrejme smrť obíde“., ... ale už len toto tvrdenie je absurdným. Ale aj tento postoj svedčí o duchovnej úrovni človeka.

Je na zamyslenie fakt, že veľkí ľudia duchovného života, ktorých svätosť z nich priam žiarila, seba samých stále považovali za veľkých hriešnikov a svoju spásu skladali len do preveľkého Božieho milosrdenstva. Duchovný podvih, ktorí títo ľudia viedli, im každý deň viac a viac otváral duchovný zrak, takže z Božieho pohľadu chápali svet, a v pravom svetle videli ľudí i veci. Vedeli, že aj malý hriech je hriechom, ktorý spôsobuje smrť. To, že my na sebe a vo svojom živote nevidíme hriech, nenachádzame chyby, poklesky, odmietnutie Boha, to neznamená, že nie sú v našom živote, ale jednoducho to, že sme duchovne slepí a náš duchovný zrak je otupený práve hriechom.

Pokánie, čiže každodenné vracanie sa do domu Nebeského Otca a Jeho milujúceho náručia, má byť podstatou bytia celého človečenstva, každého jedného z nás. Keď má strom slabé korene, potom celý je slabý a hynie. Ale, keď je dobre zakorenený, rýchlo a mocne sa vzmáha ponad burinu, ponad tŕnie, ktoré by ho chcelo udusiť. A tak je to aj s naším duchovným životom – keď je dobre zakorenený, ľahšie sa prebíja skrze smrtonosnú plevu sveta.

Veľkí podvižníci, ktorí okúsili blahodať duchovného života, hovorili: **„čím viac sa človek skláňa v kajúcnosti, pokání, tým rýchlejšie rastie do duchovných výšin. Až dôjde do chvíle, kedy sa uzrie v pravde – svoje vnútro vyprázdni od seba samého. Stane sa ničím v očiach sveta, zomiera tomuto svetu a sebe, a v bolesti sa zrodí pre nový život“.** Aby potom spolu s apoštolom Pavlom mohol povedať: „Nežijem už ja, ale žije vo mne Christos“.

Od čias Raja, od prarodičov Adama a Evy, prichádza zrodenie v bolesti. **Aj duchovný „pôrod“ seba samého pre nový život s Bohom a v Bohu, nie je bezbolestný, ale strastiplný. Ale práve pôrodné bolesti sú príznakom toho, že zrodenie prebieha. Pokiaľ nič nebolí, nič sa s nami asi nedeje.**

Tu sa dostávame k pretváraniu cez pokánie do nového života. Samo slovo „pokánie“ v gréčtine znamená aj „obrátenie“. Sv. Ján, Christov Predchodca a Krstiteľ, volal do sveta – **Čiňte, pokánie!** Tento apel môžeme povedať aj inými slovami – **Obráťte sa! – Čiže, celé moje Ja, to všetko, čo je vo mne, sa musí obrátiť od smrti ku životu!** A to je to, kvôli čomu sa tak bojíme svätosti, pozerajúc na tento proces z pohľadu našej ľudskej logiky – celý náš život, nalinkovaný až po náhrobný kameň, bol by zrazu naruby. Sv. apoštol Pavol však hovorí: „pre mňa zomrieť, je ziskom“.

To presne platí o pokání, ktoré je umieraním hriechu, vášňam, svetu i sebe. A keď sa rozhodneme obrátiť sa, toto naše rozhodnutie nás vytrháva z procesu telesného umierania, ktorý sa s nami vlečie už od zrodenia sa do tohto sveta a včleňuje nás do duchovného života v novom svete – do života v Cirkvi, v tajomnom mystickom tele Christovom, kde tento život začína sv. Krstom. A skrze pokánie, už náš pozemský život sa stáva nepretržitým krstom – čiže nepretržitým obmývaním celej našej bytosti, liečením, neraz smrteľných rán, nekonečnou Božou blahodaťou.

Lenže, aká je cesta skutočného pokánia? Smutná, uplakaná tvár, ... popol na hlave, odev z vrecoviny, ... bytie sa do prs s množstvom modlitieb, ktorým možno sami nerozumieme???

Otcovia púšte nám podávajú jednoduchý kompas – keď nám naše, akékoľvek duchovné úsilie zviazané s pokáním, prináša akúsi duchovnú satisfakciu, akési duchovné potešenie, spokojnosť so sebou samým, tak nie je reč o žiadnom pokání a my prešľapujeme vo vlastnej sebaláske. Keď však náš duchovný život, náš podvih, nás privádza k slzám nad sebou, k vnútornej bolesti, ktorá trhá naše vnútro, vtedy sme na správnej ceste za Christom. A táto cesta je cestou kríža., ... je cestou každodenného zomierania tomuto svetu a rodenia sa pre Kráľovstvo Božie už tu na zemi, v tomto živote. Tak, ako sa nedá sedieť na dvoch stoličkách, tak sa nedá slúžiť dvom pánom. Každá chvíľa skúšky a trápenia, s ktorou Hospodin vstupuje do nášho života, je chvíľou nášho rozhodnutia sa, či odpovieme, alebo neodpovieme na výzvu – Obráť sa! – Na výzvu, či si vyberieme svet, pokoj, pohodlie, alebo Kráľovstvo nebeské.

Úzka je cesta skutočného života, a široká a pohodlná cesta prežívania vedie do priepasti záhuby. Sám Hospodin nám hovorí – získaj aj celý svet, no čo ti to osoží?!., ... ale akýmkoľvek spôsobom, keď umrieš tomuto svetu pre Boha, nájdeš skutočný život, život večný.

Vstúpili sme do času Predroždestvenského pôstu – nová výzva, ktorá sa nám ponúka. Ako odpovieme?

Môžeme ju zavrhnúť, ... zobrať, ako čas očistnej kúry, ktorú sme už možno aj potrebovali ... Alebo tento čas môžeme prijať ako novú šancu, ktorú nám dáva Boh a **tento čas prežiť ako čas obrátenia – pokánia. A tak sa pripraviť na chvíľu sviatkov Roždestva Isusa Christa, ktorá sa s pomocou Božou môže stať v mojom osobnom živote, nielen oslávením Jeho príchodu na tento svet, ale Jeho zrodením sa v mojom srdci, v mojom živote. Veď práve preto tu prišiel – aby ja, keď som uveril v Neho, som nezahynul, ale mal život večný.**

jerej Dušan N. Tomko

Pravoslávno - rímskokatolícky dialóg

17. októbra 2009 začalo na Cypre XI. stretnutie Medzinárodnej Zmiešanej Komisie pre teologický dialóg medzi Pravoslávnou a Katolíckou cirkvou.
Nosnou témou stretnutia bolo postavenie, rola rímskeho pápeža, v prvom kresťanskom tisícročí. Našu miestnu cirkev reprezentovali - Jeho Vysokopreosvietenosť Juraj, arcibiskup michalovsko - košický a d.o. Mgr. Václav Ježek, PhD. Obrady trvali do 23. októbra.

Túto komisiu tvorí 60 delegátov – 30 pravoslávnych, zastupujúcich jednotlivé miestne cirkvi, a 30 delegátov zastupujúcich katolícku stranu. Na čele tejto komisie stoja: prefekt Pápežskej rady pre jednotu kresťanov kardinál Walter Kasper a pravoslávny pergamský metropolita Ján (Zizoulas).

Stretnutie predstaviteľov pravoslávnych cirkví s rímskokatolíkmi bolo ukončené neprijatím spoločného dokumentu, v ktorom by bola zadefinovaná: Pozícia rímskeho biskupa v prvom tisícročí v cirkevnej štruktúre. Účastníci dialógu sa však zhodli na tom, že daná téma ostáva otvorenou a bude sa v nej pokračovať aj v budúcom roku 2010 na spoločnom stretnutí vo Viedni.

Zmiešaná komisia pre teologický dialóg posudzovala úlohu a postavenie rímskeho biskupa v týchto štyroch rovinách: 1. Rímska cirkev ako „prvá cirkev medzi miestnymi cirkvami Východu a Západu"., 2. Biskup Ríma ako nástupca apoštola Petra., 3. Úloha rímskeho biskupa v obdobiach krízy v cirkevných vzťahoch. 4. Vplyv neteologických faktorov.

Podľa gréckej agentúry Amen, dialóg s rímskokatolíkmi potvrdil, že predstavitelia jednotlivých miestnych pravoslávnych cirkví neboli ochotní ísť na neprijateľný kompromis, ktorý by znamenal ústup zo zásadných vieroučných pozícií pravoslávia, ale obhajovali tradičné východné pravoslávne stanovisko.

Je zaujímavé, že bezprostredne po skončení rokovaní Zmiešanej komisie, moskovský patriarchát zachovával mlčanie. Až pred pár dňami toto stretnutie na Cypre skepticky skomentoval šéf Oddelenia zahraničných vzťahov Moskovského patriarchátu arcibiskup Illarion (Alfejev), ktorý potvrdil, že stretnutie sa venovalo polovici pracovného textu prijatého v Ravenne, a to týkajúcej sa roly rímskeho biskupa v prvom kresťanskom tisícročí.

Časť pravoslávnych nesúhlasí s propozíciou tohto dokumentu, ktorý porovnáva autoritu rímskeho pápeža medzi biskupmi s autoritou biskupa medzi duchovnými svojej eparchie. „Nie som presvedčený, - vyjadril sa vladyka Illarion, - že všetky miestne pravoslávne cirkvi sú spokojné s týmto dokumentom. To sa ukáže na ďalšom zasadaní vo Viedni". Tiež pripomenul, že ruská delegácia opustila rokovania v Ravenne a nepodieľala sa na koncovom dokumente. – „Náš podpis pod týmto dokumentom nie je a ani nebude", - povedal predstaviteľ Ruskej Pravoslávnej Cirkvi.

Farnosť Choňkovce z historického pohľadu

Pri príležitosti 600. výročia prvej písomnej zmienky o obci

Priame písomné správy o pravoslávnych farároch, ľudovo zvaných baťkovia, sú od 15. stor. (baťko je od slova baťuška., v Rusku je nazývaný baťuškom i cár, čo je najvyšší titul). Spájajú sa so zápismy o vyhorených drevených cerkvách. Prvá je z r. 1437 a informuje nás o rusínskom baťkovi v Koromli.

Farnosti latinského obradu patrili od 11. stor. do Jágerskej diecézy. Pravoslávne farnosti, aj farári, patrili pod právomoc predstaveného monastiera, neskôr biskupa v Mukačeve. Právo vizitovať pravoslávne farnosti na majetkoch Drugetovcov potvrdil v r. 1568 František Druget a o rok aj kráľ Maximilián. Pravoslávni duchovní dostávali od zemepánov pozemky v jednej sedliackej usadlosti. Za to boli povinní odovzdávať určité dávky. Ak však užívali rozsiahlejšie pozemky a obrábali im ich poddaní, v takých prípadoch boli povinní odvádzať zemepánom aj roboty, ktoré vykonávali poddaní. Pravoslávni duchovní platili aj daň (a to pred, aj po uzavretí, cirkevnej únie z Rímom), čím sa podstatne odlišovali od farárov rímskokatolíckych a protestantských.

K samotnému uzavretiu únie došlo medzi 63 pravoslávnymi duchovnými a jágerským biskupom na užhorodskom zámku v r. 1646. „O dohode sa nezachoval písomný záznam, možno ani nevznikol" *(Uličný, Dejiny osídlenia užskej župy, Prešov l995).*

Valašské obyvateľstvo dokázateľne založilo v období od 14. do konca 17. stor. v Užskej župe, najmä v jej severnej časti, okolo 50 dedín (dediny Koňuš, Koromľa, Vyšné Remety a ďalšie).

S usadením rumunsko - valašského a rusínsko - valašského obyvateľstva sa v tomto regióne nielen trvalo udomácnilo, ale sa aj posilnilo v tom čase utláčané, latinizované a latinským duchovenstvom v spolupráci s feudálmi ničené, grécko - byzantské náboženstvo so slovanským bohoslužobným jazykom, teda Pravoslávie.

„Treba mať na zreteli, - píše E. Stavrovský, - že všetci Rusíni boli pravoslávneho vierovyznania, patrili k Ruskej pravoslávnej cirkvi grécko – byzantského rítu, používali slovienský jazyk ako písomný, literárny a cirkevný jazyk. ... Možno sa domnievať, že v prípade Valachov v okolí Michaloviec a pod Vihorlatom (obce Koromľa, Orechová, Stráňany, Vinné) išlo o etnicky zmiešanú kolonizáciu roľnícko - pastierského charakteru" *(Stavrovský, Makovické panstvo v 16. - 18. stor., In: Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského - Historica Roč. XXXVII, Bratislava 1987).*

Historici, napr. aj Ferdinand Uličný, v svojej knihe Dejiny osídlenia užskej župy, na základe archívnych materiálov tvrdia, že aj v ďalších dedinách Užskej župy, a aj v iných župách na Slovensku, boli pravoslávni duchovní, veriaci a ich chrámy ešte aj v 18. stor. a neskôr. Uličný píše, že v tom čase boli pravoslávni veriaci, farnosti a chrámy v okrese Sobrance - v obciach Beňatina, Jasenov, Koromľa, Úbrež, a aj v iných dedinách na východnom Slovensku. Na to mohol vplývať vydaný tolerančný patent, ktorý umožňoval aj pravoslávnym veriacim mať duchovných, konať bohoslužby, budovať chrámy, bolo zrušené kruté poddanstvo, zakázala sa náboženská perzekúcia, a tak isto aj zrušenie telesného trestu palicovania poddaných. V Užskej župe neraz zúril mor, takže sa často aj vyberači daní obávali ísť do dedín. Práve táto izolácia neraz pomáhala uchovávať v odľahlých oblastiach pravoslávnu vieru.

Vo vizitácii mukačevského biskupa Manuela Olšavského v r. 1750 sa píše, že obec Choňkovce patrí pánom Pribikovi, Semeriovi, Ibraniovi a Nickovi, farár tu bol Alexej Lipčej - vysvätený od biskupa Bizancia a na farnosť Choňkovce ustanovený biskupom Manuelom Olšavským. Farnosť mala slobodný telek (tzn. časť pozemkov na vyžitie jednej rodiny), od dávna daný hromadou – veriacich, pravoslávnemu duchovnému. Oračiny boli v dvoch častiach, jedna bola 5 káblíková (1 káblik = 40 árov), lúky na 4 vozy sena, to znamená jeden hektár (jeden voz sena = 25 árov). Veriaci platili duchovnému po viku zrna.

V Choňkovciach bolo 26 gazdov, 3 želiari, ktorí platili po jednom viku zrna, druhé viko započítavali za zeme dané duchovnému. Na filiálke Koňuš bolo 12, v Priekope 14, Beňatine 5 a v Tibave 7 gazdov. Z týchto filiálok 2 gazdovia platili duchovnému a tretí platil kantorovi viko zrna. K spovedi bolo spôsobných v Choňkovciach 219 veriacich, v Koňuši 70, v Priekope 80, v Beňatine 74 a v Tibave 82 veriacich. Jeden veriaci bol vo väzení, ženu mal v Koňuši. Ján Batšaršický bol hrobárom pri ruskej cerkvi, a mal zanechanú manželku v Koňuši. Duchovný vyučoval náboženstvo. Matrika viedla len krstených. V chráme bola vaňa na krstenie. Pôrodná babička bola prisažná. Kantor bol syn duchovného, ktorý býval vo farskom dome, ktorý vybudoval jeho otec a na farnosti mal tretinu zeme. Cerkovník bol tiež syn duchovného. Zvonilo sa 3x denne.

Chrám tu bol drevený, ale teraz je murovaný z kameňa, no ešte nedokončený. Ikony sú všetky staré, pravdepodobne z dreveného chrámu, ktorý tu bol. Antimins od biskupa Bizancia. Čaša cinová. Ciborium drevené. Bohoslužobné knihy sú všetky, aj náučná Kľúč Cirkvi. Chrám je zasvätený Zvestovaniu Panny Márie. Zvony dva. Chrám nemá žiadny príjem. Cintorín nie je ohradený. Myropomazaný bol Pavol Hasič z Beňatiny, Štefan Kičir z Koňuša, Mária Panková z Tibavy, Anna Šuliškiová z Tibavy, dieťa Mária Tsakovová z Tibavy a Elizabeta Kapkulova z Tibavy. Filiálne obce chrám nemali., toľko historická správa z biskupskej vizitácie v tejto farnosti *(Hadžega, Dodatki k historii Rusinov i ruskich cerkvej v Užanskoj župy. In: Naukovyj zbornik tovarišstva „Procvita", Roč. III., Užhorod 1924).*

Slovenský etnograf, lexikograf a zakladateľ slovenskej a uhorskej štatistiky *Ján Matej Korabinský v slovníku: Geographich – historischer und Produktion Lexikon von Ungarn, Presburg 1786,* uvádza, že v Choňkovciach – Hunkocz pri Sobranciach a pri Užhorode, je pravoslávny chrám *„griechisch nicht uniste"* (čiže, nie uniatský). Cisárovná Mária Terézia prepísala všetkých pravoslávnych na gréckokatolíkov, a svojím vládnym nariadením odovzdala všetky majetky Pravoslávnej Cirkvi – fary, chrámy, monastiere, pozemky a lesy gréckokatolíckej cirkvi. Šikovne premenovala pravoslávnych *görök keleti* (grécky východný) na *görök katolikus* (grékokatolík).

Korabinský v svojom Lexikone z r. 1786 rozoznáva dva druhy chrámov východnej cirkvi po násilnom zavedení Užhorodskej únie v r. 1646, a to *Griechisch nicht uniste* (grécky nie uniat - pravoslávny) a *Griechisch uniste* (grécky uniat – gréckokatolík). Aj národne uvedomelý jezuita P. Szölösi v katolíckom spevníku píše: „Prirodzene, kult Cyrila a Metoda bol silne zakotvený aj medzi slovenským a ukrajinským obyvateľstvom na východnom Slovensku, ktoré sa hlásilo k pravosláviu..." *(Szölösi, Spevnik cath. 1654).*

pokračovanie v ďalšom čísle

mitr. prot. ThDr. Štefan Horkaj

Svätý Jov, podvižník Karpatskej Rusi - Michalovský svätý

Modlitba je mostom zjednocujúcim dva brehy jednej veľkej rieky Božej milosti., je zlatou niťou spájajúcou zem s nebom. Je tajomným lúčom, ktorý premieňa temnotu v Kráľovstvo Svetla.
Je ohňom spaľujúcim tŕnie strastí, liečivým olejom milostí milujúceho Stvoriteľa.
Takouto modlitbou čistého srdca, ktorá ponad anjelské sily sa vznáša hore, - ako hovoril prep. Izák Sýrsky, - žil v čase svojho pozemského podvihu archimandrita Jov (Kundrja). Za ním prichádzali do malej dediny Malaja Uhoľka na vrchu Karpát, zo všetkých koncov Ruska, všetci hladní a smädní po pravde Božej.

Prepodobný Jov (svetským menom Ivan Kundrja) sa narodil 18. mája 1902 na Zakarpatí, v dedine Iza. Pochádzal z mnohodetnej rusínskej rodiny Georgija Kundrja a Anny, rod. Maďarovej., v ktorej oddávna chránili pravoslávnu vieru.

Od r. 1772 až do r. 1919 patrila Zakarpatská Rus na základe dohody medzi troma monarchiami do Rakúsko - Uhorskej monarchie, ktorá viedla prokatolícku politiku, a kruto prenasledovala všetkých, ktorí sa priečili prijatiu Užhorodskej únie. Veriaci sa neraz tajne, v noci, po domoch, schádzali na modlitbu. Pravoslávni kresťania boli pozbavovaní svojich práv, likvidovali sa monastiere, prenasledovali kňazi. Stávali sa prípady, kedy mníchov, či mníšky zaživa zakopávali do zeme. Mnohí pred prenasledovaním utiekli do lesov a tu sa podvižali v sv. pravoslávnej viere. V tom čase prijatie pravoslávneho krstu znamenalo podpísať si rozsudok smrti. Mnohí kňazi a mnísi fungovali tajne, pred okolím skrývajúc svoj stav. Jeden takýto vyznávač pravoslávnej viery sa ukrýval aj v rodine Kundrjových.

Práve tieto dramatické udalosti v Ize a okolí, kedy došlo k tvrdým perzekúciám zo strany rakúsko - uhorských úradov a prenasledovaniu pravoslávnych rusínov na Zakarpatsku, mali hlboký vplyv na ďalší život Ivana Kundrju, neskoršieho prepodobného Jova.

Malý šesťročný Ivan nosil neraz jedlo, spolu so svojim priateľom, mníchovi, ktorý sa u nich skrýval. Raz ho chlapci prosili, aby mohli pobozkať kríž, ktorý mal na hrudi. Odpoveď mnícha bola: „Ak ho pobozkáš, musíš byť už mníchom. Keď sa rozhodneš stať mníchom, vtedy pobozkáš kríž!" - Netrvalo dlho, keď sa malý Ivan priložil ku mníšskemu krížu. V r. 1914, šesť rokov po tejto udalosti, vstúpil 12-ročný Ivan do monastiera a prijal meno Jov.

Dvadsiate roky boli časom rozkvetu monastierského života na Zakarpatí. Vznikali tu desiatky pravoslávnych monastierov. Mnohí, v túžbe nájsť hĺbku duchovného života, odchádzali na Sv. Horu Atos, do ruského Pantalejmonovského monastiera, kde v tom čase tvorili väčšiu časť monastierského bratstva. Nie všetkým sa podarilo uskutočniť toto svoje dobré predsavzatie. Aj mladý mních Jov pár krát pešo putoval na Sv. Atoskú Horu, ale bez úspechu. V r.1925, po skončení vojenskej služby, ktorú vykonával v Michalovciach (1924/25), keďže v tom čase Podkarpatská Rus bola súčasťou prvej Československej republiky, ešte posledný raz Jov pešo putoval na Atos, ale ani táto cesta nepriniesla splnenie jeho túžby. Vtedajšia grécka politika mala totiž v úmysle helenizáciu Atosu. V septembri 1926 bol prijatý zákon, podľa ktorého sa všetci mnísi, bez ohľadu národnosti, stávajú gréckymi poddanými. Takisto sa zabránilo monastierom prijímať mníchov, poslušníkov bez gréckeho občianstva - to vyžadovalo veľké finančné náklady a dávalo možnosť kupčenia s vízami.

V tom čase už fungoval v Ize pod vedením archimandritu Alexeja (Kabaľuka) (v r. 2001 bol kanonizovaný Ukrajinskou Pravoslávnou Cirkvou Moskovského Patriarchátu) mužský Nikolajevský monastier. Práve tu sa vrátil Jov s niekoľkými priateľmi, ktorí, tak ako on, horeli po mníšskom živote. Na Atose dostali blahoslovenie predstaveného Pantalejmonovského monastiera, archimandritu Misaila na založenie skítu a ako dar pre tento novovzniknutý skít z Atosu priniesli časticu mošči sv. veľkomučeníka Dimitrija Solunského.

V r. 1930 predali mních Jov, jeho starší brat jeromonach Pantalejmon, Vasilij Orosz a ďalší svoj majetok v Ize a kúpili pozemok pod skít, ktorí zasvätili Sv. Trojici, v dedine v Horodilovo. Hospodin žehnal ich prácu, bratia postavili chrám, kélie, hospodárske budovy, vysadili vinohrad a sad. 22. decembra 1938 archimandrita Alexej (Kabaľuk) postrihol monacha Jova v mantiju. Toto obdobie do r. 1938 bolo požehnaným aj pre Horodilovský monastier.

Strašné a krvavé časy nastúpili, keď Zakarpatie obsadili maďarskí fašisti (1938/39). Otec Jov sa aj s ďalšími tisícami karpatských Rusínov rozhodli emigrovať do vtedajšieho Sovietskeho zväzu. Hitler podsunul Stalinovi správu, že cez Karpaty poslal rusom 40 tis. armádu diverzantov a špiónov. Stalin dal hneď všetkých zatknúť a poslať na Sibír. Medzi nimi bol aj otec Jov, pre ktorého začali časy krutého väzenia v sibírskych lágroch, kde bol do r. 1942. V lágri bol odsúdený na trest smrti zastrelením. Popravu sa nepodarilo vykonať. Podľa rozprávania samého otca Jova, keď sedel v cele smrti, modlil sa k sv. Nikolajovi a z celého srdca prosil čudotvorca len o jedno, aby nezomrel bez prijatia sv. darov Tela a Krvi Hospodinovej. Zrazu mu neočakávane trest smrti zmenili na to, že ho poslali na front. Všetkých zakarpatských utečencov, ktorí nezomreli v lágri, odpravili v r. 1942 do vojny. Tu sa všetci sústredili v sovietmi vytvorenom batalióne, neskôr známeho ako 1. Československá armádna brigáda, pod vedením generála Svobodu. Spolu s týmto bataliónom prešiel otec Jov ako ženista ťažkou vojenskou cestou do Prahy. Generál Svoboda každoročne ku Dňu víťazstva nad fašizmom nezabudol pozdraviť mnícha - vojaka Jova. Fotografia generála Svobodu spolu s blahoželaním od neho mali stále čestné miesto na stole otca Jova, hneď vedľa fotografie svätiteľa Lukáša (Jaseneckého), s ktorým sa poznali ešte z čias lágra.

Pred koncom vojny bol otec Jov prevelený opäť do Moskvy, kde strážil Československé veľvyslanectvo. Svoj voľný čas trávil v Filipovskom chráme na Arbate, navštevoval Trojicko - Sergejevskú Lavru, kde sa neraz stretol so starým známym arcibiskupom Lukášom (neskorším svätým).

pokračovanie v ďalšom čísle Prameňa

pripravil Dušan N. Tomko

Duchovné rady pre manželov, ktorí majú problém s počatím dieťaťa

Nasledujúca pasáž je prekladom brožúrky, ktorú vydal monastier Chilandár na sv. Hore Atos. Je známe, že v monastiery sa nachádza zázračná vinná réva, ktorá pomáha bezdetným manželským párom počať dieťa. Táto pasáž je, okrem iného, radou ako požívať plody tejto vinnej révy a dosiahnuť tak plodnosť.

Posvätnosť Mystéria manželstva a počatie detí

„Toto mystérium je veľké“, apoštol Pavel používa tieto slová, aby vystihol posvätnosť mystéria manželského stavu. Je to mystérium lásky, jednoty a obete.
Liturgická služba s ktorou naša Cirkev intenzívne požehnáva mystériu manželstva poukazuje na dva najdôležitejšie aspekty manželského stavu, ktorými sú láska a jednota. Až potom nasleduje plodenie detí.

Medzi rôzne požehnania, ktoré mystérium manželstva prináša, a o ktoré Cirkev prosí Boha – Ustanoviteľa manželstva, Ktorého prítomnosť v Káne Galilejskej požehnala takému zväzku, patria také ako zotrvanie partnerov v „miere a zhode“, „ovocie lona“, „radosť z detí“ a „dobré deti“.

Láska dvoch partnerov a plodnosť je základom jednej novej udalosti, a to je zrodenie dieťaťa. V takomto prípade muž aj žena cítia, že cesta ich vzájomnej lásky prišla do cieľa, ktorý je ponukou - obeťou vlastného života, aby sa stvoril jeden nový život.

Plodnosť je jedným z Božích darov človeku. Ale ako to už býva, človek si uvedomuje tento dar iba vtedy, keď ho nemá. Veľa manželov, ktorí chcú mať dieťa a nemôžu, cítia akoby ich život nemal zmysel a cieľ.

Viera a vrúcna modlitba manželov

Mnohí z manželov, ktorým nie je požehnané, aby mali radosť z počatia, sa často uchyľujú k Hospodinovi, Bohorodičke a svätým. Mnohokrát sa ale stáva, že ich modlitba je bezvýsledná, a to preto, že ich motívom nie je vrúcna viera. V Evanjeliu sa dozvedáme o prípade liečby jedného trpiaceho dieťaťa, ktorého otec zaniesol najprv k apoštolom, ktorí ho nemohli vyliečiť a až potom ku Christovi. Na základe jeho vlastných slov nám Evanjeliá vypovedajú, že tento človek žiadal Christa o pomoc bez vrúcnej viery a skôr z nutnosti, bolesti a zo zúfalstva. Christos mu to vyložil a podal takým spôsobom, že to sám pochopil. Ten potom s vierou a poľutovaním vykríkol: „Verím, Pane, pomôž mojej neviere“. A táto vrúcnosť modlitby podnietená vierou, priniesla spásonosný výsledok: vyliečenie tohto malého chlapca Isusom Christom.

Tento príbeh nám ukazuje ako usilovne sa musíme modliť a prichádzať k Bohu a Jeho svätcom, aby sme získali vrúcnu vieru. Rovnako aby naša modlitba, ktorá prináša zázrak, buď to plodnosť – otázku nášho stavu, alebo nám umožňuje dosiahnuť to, aby sa splnila akákoľvek naša prosba.

To isté naznačuje Christos, keď hovorí: „Vo vašej modlitbe vždy proste, aby ste nestratili vieru“. Naša viera je mnohokrát vlažná a je často sprevádzaná, možno bez toho, aby sme si toho boli vedomí, rôznymi pochybnosťami, váhaním a vnútornou nevierou. Aký úžas máme, keď Christos, Bohorodička a svätí odpovedajú na našu modlitbu, hľa aký div, keď sa naplnia naše priania.

Príklady svätcov

Máme veľa príkladov svätých manželských párov, ktorí nemohli počať, keď v ich živote existovalo určité obdobie, kedy nemohli mať deti, kde ale bola trvajúca radosť z neustálej vrúcnej modlitby. Nemusíme ani pripomínať, že títo manželia žili celý svoj život cnostne a v súlade s Božími zákonmi. Ako prvý príklad môžeme uviesť patriarchu Abraháma a jeho ženu Sáru. Nemali deti, ale obaja mali vieru. Viera, ktorá u nich pramenila, mimo iného, z plamennej lásky, lásky k blížnemu. Abrahám neochvejne verí v silu Božiu, v moc ktorá z neho urobí otca. Nakoniec má syna Izáka. To isté platí o Izákovi a Rebeke, Jákobovi a Ráchel. Po období neplodnosti, keď sa u nich objavila vrúcna viera, počali. Taktiež žena Elkána, Chana – matka proroka Samuela, bola taktiež neplodná. Keď neprichádzalo počatie bola potupovaná od Elánovej druhej ženy Peniny. Potom sa ale modlila a neustále usilovala o vrúcnu modlitbu. Sľúbila Hospodinovi, že Mu venuje svoje dieťa. Hospodin Boh ju vypočul a daroval jej chlapca Samuela. Ona ho zasvätila Božiemu chrámu, na čo ju Boh požehnal ďalšími šiestimi deťmi, chlapcami a dievčatami. Tak ju (Boh) naplnil radosťou. Ďalší príklad: Bohootcovia Joachym a Anna. Napriek tomu, že boli v pokročilom veku, nestrácali nádej a modlili sa k Bohu dňom aj nocou. Ich plne horlivá modlitba bola vyslyšaná, a napriek ich pokročilému veku sa stali hodnými a dôstojnými stať sa rodičmi Presvätej Bohorodičky. Podobne svätí Zachariáš a Alžbeta, ktorí sa napriek svojej pokročilej starobe stali rodičmi Predchodcu. Mnoho ďalších svätých matiek sa po pôste a modlitbe stali dôstojnými toho, že sa oslobodili od potupy bezdetnosti, ako napríklad svätý Stylianos Paflogonos, Onufrios Egyptský, Alipios Kionitou a iní.

Zvláštna charizma Simeona Myrotočivého

Po týchto príbehoch prichádzame teraz k zvláštnemu prípadu svätého Simeona Myrotočivého, svätého z monastiera Chilandár, na svätej Hore Atos. Svätý Simeon bol prvým srbským kráľom na začiatku 13. storočia. Potom, čo sa vzdal svojho kráľovského majestátu, odišiel zo Srbska na svätú Horu Atos, kde sa usídlil v monastiery Chilandár a stal sa mníchom. Ako mních ukončil svoj pozemský život.

Po prenesení jeho ostatkov, z jeho hrobu začalo vytekať myro, a tak sa začal volať myrotočivý. Rovnako potom, čo jeho ostatky boli prenesené do Srbska, začali sa v „jeho“ monastiery konať zázraky (Chilandár). Napríklad zázračne, bez zasadenia, začala rásť jedna popínavá vinná réva do výšky presne nad hrobom. To bolo akoby požehnaním od tohto svätca svojmu monastieru. Táto vinica dodnes nesie plody a hrozná, ktoré so sebou prinášajú zázračnú milosť zbaviť manželov neplodnosti - takých partnerov, ktorí s vierou prichádzajú k Simeonovi a žiadajú ho o pomoc. Existuje množstvo zázrakov kedy došlo k počatiu detí u bezdetných párov potom, čo požili tieto hrozná. Monastier Chilandár má takéto prípady zaznamenané v osobitnom archíve. Aby sa manželom podarilo počať, mali by dodržiavať nasledujúce pravidlá:
Ako prvé sa obaja manželia musia vyspovedať u svojho duchovného otca a držať sa jeho rád. Potom vo svojom dome nech vykonajú svätenie vody a kňaz nech ponorí do svätenej vody časti hrozna, ktoré manželia získali zo zázračnej vinice Chilandáru. Po dobu ďalších štyridsiatich dní musia manželia na prázdny žalúdok piť z tejto vody. V rámci týchto štyridsiatich dní sa manželia postia a každé ráno vykonajú dvadsaťpäť veľkých poklôn s pokáním. Pri každej poklone hovoria: „Hospodi, Isuse Christe, Synu Božij, pomiluj mja hrišnaho“. Popoludní vykonajú ďalších 25 poklôn s modlitbou: „Svjatyj otče Simeone, moli Boha o nas“. Pokiaľ majú silu a túžbu môžu urobiť ďalších 50 poklôn s modlitbou: „Presvjataja Bohorodice, pomiluj nas hrišnych“. Behom týchto 40 dní by nemali mať sexuálne vzťahy. Po uplynutí týchto 40 dní by sa mali ísť vyspovedať k svojmu duchovnému otcovi a s jeho požehnaním prijať nepoškvrnené mystérium Tela a Krvi Isusa Christa. Potom zoberú tri bobule hrozna, ktoré majú z monastiera a z ktorých žena zje dve a muž jednu bobuľu. Po tejto príprave musia zotrvať vo viere, že svätec učiní pre nich zázrak. Isté je, že pokiaľ majú vieru, Hospoď Boh ich naplní „ovocím brucha“.

V dobe, keď už žena čaká dieťa, musia sa vyvarovať pohlavného styku. Tak sa stanú manželia hodnými počatia. Po takomto úspechu prislúcha rodičom, aby zachovávali pravidlá Cirkvi, riadili sa radami svojho duchovného otca a dávali pozor na to, aby sa vyvarovali pohlavného styku v nedeľu, na sviatky Hospodské, Bohorodičné a na ostatné sviatky, taktiež v pôstne dni stredu a piatok, rovnako behom ostatných veľkých pôstov (Veľká štyridsiatnica, 15. august atď.). Pokiaľ sa budú manželia takto chovať stále a dbať o to, aby sa ich život zhodoval s kresťanskou náukou, budú naplnení plnosťou mysterióznych skutkov lásky a budú prejavovať milosrdenstvo, nie len že získajú dar počatia, ale získajú zároveň Kráľovstvo nebeské, radosť a milosť Hospoda nášho Isusa Christa, na príhovor Presvätej Bohorodičky a svätého zázračného Simeona Myrotočivého, Amiň.

“Po Božej askéze si túžil, zanechal si slávu Kráľovskú, Simeon, svojim životom si bol rovný anjelom, ozdoba Svätého Atosu a Srbskej državy chvála. Svätý náš otče, prihováraj sa za nás u Christa Boha, aby nám daroval veľkú milosť svoju“.

Paraklisis /modlitba/ prosba

Monastier Chilandár vrúcne prosí manželské páry, ktorým sa podarilo počať po tom, čo sa uchýlili k hroznám svätého Simeona a ktorým sa podarilo, vďaka nemu, mať deti, aby o svojom príbehu informovali monastier, zmienili sa o mieste kde sa tak stalo a o dátume, kedy sa tak stalo. Aby uviedli svoje mená a aby tak bol ich prípad zapísaný do archívu monastiera. Aby sme takto mali ďalší dôkaz o zázraku najmä pre tých, ktorí o zázrakoch všeobecne pochybujú.

Z modernej gréčtiny preložil jerej Václav Ježek

Na ceste k Bohu ...

Často sa stáva, že sa stretávame s vecami a faktami, na ktoré sme si dávno zvykli. Myslíme si, že už všetko o nich vieme a pokúšame sa nájsť ich konkrétny zmysel pre náš osobný život. Keďže v stĺpci VIRUJU VO JEDINU CERKOV..., sme sa už pár mesiacov stretávali s vierou, ktorú vyznávame, s učením pravoslávnej Cirkvi, vlastne to isté môžeme aplikovať aj na vieru, Cirkev, Pravoslávie a môžeme si myslieť, že už o nich všetko vieme.

Možno sme sa v tejto sv. viere narodili, možno sme ju ako skrytý poklad len náhodou našli, ale to všetko len preto, aby sme teraz mohli s miliónmi ľudí na celom svete vyznať, že táto viera, ktorá po stáročia živila a posväcovala dušu nejedného človeka, ba i celých národov, ... že táto viera osvietila aj môj život. Ale, aby toto vyznanie nebolo iba pustou frázou, treba k nemu postupne dozrievať., a takisto, keď dôjdeme do tej chvíle, tiež nemôže zastaviť naše hnanie sa po pravde a zmocňovaní sa jej.

Ľudský život je v každej svojej minúte nádherný a tak tajomný., a taká je aj samá viera, samo Pravoslávie – dá sa ním nadchnúť v jednej minúte, ale na jeho poznanie treba celý život, a to život v Pravosláví.

Keď máme otvorené oči, uši, a hlavne srdce, stále sa nám podarí nájsť vektory, ktoré nás nasmerujú na správnu cestu. A tak nás už samotné slovo „Pravoslávie“ v gréckom preklade navedie k tomu, že práve v tomto kresťanskom smerovaní (vierovyznaní) my správne oslavujeme Hospoda Boha – vzdávame Mu slávu spôsobom najviac Jemu milým. Pravoslávie je takisto pravomyslijem – to znamená, správnym chápaním a ohlasovaním Hospoda Boha. Ale stačí, aby sme došli k tomuto poznaniu byť len „papierovým“, či „tradičným“ pravoslávnym veriacim kresťanom? Nie, my musíme neustále túžiť po poznaní Boha a v tomto každodennom poznávaní ísť v ústrety k stretnutiu s Ním.

Toto poznanie je možné, a aj prinesie svoje ovocie, keď sa otvoríme na stretnutie s Hospodom Bohom, a skrze toto osobné stretnutie dokážeme pozerať v pravde na okolitý svet, ale hlavne na seba samých. Naša túžba po tomto stretnutí nájde svoje naplnenie, lebo Sám Stvoriteľ sa s láskou odkryje – zjaví pokornej a po pravde túžiacej duši. O tom, ako prebieha toto stretnutie človeka s Nebeským Otcom, svedčí každodenne žité Pravoslávie. A to má ďaleko od tradične chápaného náboženstva, ale je to skutočná každodenná cesta plnohodnotného života s Bohom, ktorej cieľ je Sám Boh.

Ale, aby sa nám ľahšie kráčalo po tejto ceste, Sám Stvoriteľ sa nám dáva poznať. Ako hovoril Lomonosov: „Stvoriteľ dal ľudskému rodu dve knihy. V jednej ukázal Svoj majestát a velebu, a v druhej Svoju vôľu. Prvá – je tento viditeľný, Ním stvorený svet., aby sa človek, pozorujúc tú ohromnú krásu a poriadok, sklonil pred Božou všemohúcnosťou. Tá druhá – je Sväté Písmo, ktoré nám hovorí o Božej láske k nám a Jeho diele k nášmu spaseniu.

Nakoniec môžeme povedať, že skrze každú súčasť nášho života môžeme poznať Boha a priblížiť sa k Nemu. Keď milostivý Hospodin Boh dovolí, budeme sa snažiť v ďalších riadkoch nazerať na jednotlivé aspekty nášho duchovného i každodenného života a cez ne odkrývať Boha a Jeho odkaz k nám.

pripravil otec Nikodim

ČO DÁVA KRESŤANOVI JEHO VIERA

Viera uisťuje kresťana v tom, že odmenou za statočný život mu bude život večný. Od veriaceho sa vyžaduje, aby v tomto svete rozdával lásku, porozumenie a pokoj. Veriaci pevne verí, nielen v jedného Boha v troch osobách, vo Svätú Trojicu, ale aj vo večnú odmenu v Kráľovstve Božom. Boh jednako kresťana, a aj pohana obdarúva zemským bohatstvom. Jednako dáva dážď na dobrých aj na zlých, na kresťanov aj pohanov. Slnko jednako svieti na dobrých, aj na zlých. Kresťania nemajú v tomto svete zvláštne zemské privilégia, ale naopak, sú prenasledovaní. Kresťania majú dokonca prisľúbené prenasledovanie v tomto svete: „Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť“. Koľko už nás pravoslávnych na našom rodnom Slovensku prenasledovali a ubližovali nám, ale žiaľ, ešte aj dnes sú takí, ktorí v tom naďalej pokračujú. Takže, nebojme sa toho.

Keď k pohanom prichádzali kresťanskí misionári, aby im zvestovali blahú zvesť o jednom Bohu v troch osobách, neboli nadšení, lebo boli spokojní s tým stavom, aký bol., ... boli spokojní so svojimi pohanskými bohmi. Kresťania sú taktiež často spokojní so svojím pohľadom a názormi, ako napr. načo sa spovedať, načo často prijímať Eucharistiu a vôbec, načo prijímať sviatosti, chodiť do chrámu, modliť sa... Som spokojný s tým, čo mám a mám všetko, čo potrebujem. Lenže zabúdajú, že dnes to majú, ale zajtra to už nemusia mať. Kresťanstvo nesľubuje zemské bohatstvo, ani nič z pozemských vecí. Nakoniec to k tomu, aby sme vošli do večného života, ani nepotrebujeme. Vykupiteľské dielo kríža nám takéto bohatstvo nezabezpečilo, ale zabezpečilo nám bohatstvo večné. Aby sme prišli do večného života, potrebujeme milosť Svätého Ducha. To je dar od Boha, ovocie milosti Isusa Christa, ktoré priniesol tým, čo ho budú nasledovať a zaprú sami seba. Boh poslal Svätého Ducha Cirkvi, aby ju posvätil, pozdvihol láskou, silou a múdrosťou. Boh obnovuje tvár zeme, ako píše žalmista. Lebo Duch je, ktorý oživuje. Svätý Duch prišiel v ohni, On horí, zohrieva a svieti. Zohrieva studeného, obnovuje a otvára pravdy. Prišiel v podobe jazykov, aby posvätil apoštolov za učeníkov národov, ktorých uviedol do všetkých jazykov.

Aj my, kresťania, máme Svätého Ducha a sme jeho chrámom. Nekrižujme znova Isusa Christa svojimi hriechmi a svojou zlobou. Zoslanie Svätého Ducha nám pripomína, aby náš jazyk slúžil pravde, a aby sme my tiež žili v pokoji, počestnosti a viere. Človek je silný, ale jeho srdce je schopné odporovať, ako to povedal aj prvý mučeník - arcidiakon Štefan: „Vy sa vždycky Svätému Duchu protivíte“. Nesmieme prekážať pôsobeniu Svätého Ducha svojimi hriechmi a ľahostajnosťou.

My kresťania máme hľadať v prvom rade Kráľovstvo Božie a spravodlivosť, a nie sa starať o mnohé zbytočnosti v tomto svete. Pravoslávna cirkev udeľuje svojim veriacim Božiu milosť, keď o ňu prosia. A toto sú poklady, ktoré nám nik nezoberie, žiaden zlodej neukradne., ani moľ, a ani hrdza nezožerie. A za takého poklady sa nám vyplatí namáhať sa v tomto svete.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Mládežnícky výlet v gréckom Makri

Človek vo svojom živote prežije mnoho rôznych chvíľ, zažije nespočetné množstvo zážitkov, spozná obrovský počet ľudí a priateľov. No nie každá chvíľa, zážitok, či stretnutie mu ostane v pamäti. Mne sa spomienky na chvíle prežité s mládežou michalovsko - košickej eparchie vryli kdesi hlboko do vnútra a rada sa k nim s láskou vraciam.

Spolu so skupinou mladých ľudí som prežila nezabudnuteľných desať augustových dní na mládežníckom tábore v Grécku pri dedinke Makri. Na tomto mieste sa spájalo krásne prostredie mora s upokojujúcou a tichou atmosférou blízkeho monastiera. Tieto dni boli naplnené bohatým duchovným programom. Priklonili sme sa k moščam svätých i k čudotvorným ikonám, prostredníctvom ktorých sme pocítili neodhalené prepojenie medzi svätosťou a nami hriešnymi. Nesmierne dojmy v nás zanechala prítomnosť na svätých bohoslužbách v nádherných byzantských chrámoch a monastieroch. Počas týchto dní mal každý možnosť, nabrať silu do ďalšieho všedného ubehaného života. Ponoriť sa do svojho vnútra, s pokorným vedomím si uvedomiť svoje hriechy a cez svätú tajinu pokánia prijať do svojich sŕdc to najdrahšie čo máme, svätú Eucharistiu.

Vari každého zaujalo bližšie poznanie gréckej kultúry, ich balkánskeho temperamentu, obdivovali sme krásu prírody a čerpali energiu z príjemného prostredia. Započúvanie sa do melódie byzantského cirkevného spevu v nás navodilo pocit nepoznaného duchovného zážitku prepojeného s históriou. Potešilo nás, že i našich hostiteľov upútali naše slovenské piesne, tance, ba dokonca sme mali možnosť zaspievať niekoľko cirkevných piesní priamo na svätej liturgii v katedrálnom chráme v Alexandropoli.

Voľné chvíle boli obohatené prednáškami našich otcov duchovných, ktorí boli medzi nami a pripravili si hojnosť rozmanitých teologických tém, o ktorých sa potom živo a so záujmom diskutovalo.

Nedá sa nespomenúť výlet, ktorým bol náš zaujímavý pobyt ukončený. Bola to plavba loďou okolo hory Athos. Nikto si krajšiu bodku nevedel ani predstaviť. To čo sme prežívali vo svojom vnútri počas tejto plavby sa snáď, ani nedá opísať. Vedomie blízkosti tohto tajomného, nedosiahnuteľného sveta v nás vzbudzovalo rešpekt a pokoru.

V Makri sme zažili harmonicky spojený telesný oddych s pokojom v duši. Uvedomili sme si skutočnosť, že sa ponáhľame za čímsi „životne dôležitým„ a pritom zabúdame na to najdôležitejšie, na modlitbu, na vďačnosť Bohu za všetko, čo nám On s veľkou láskou dáva. Každý si odniesol do svojich domovov kúsok harmónie, lásky a duchovného naplnenia, ktorým potešil svojich blízkych a známych. Spoznali sme tu neskutočne milých, obetavých a láskavých ľudí. Vytvorilo sa tu veľa priateľstiev medzi gréckou i slovenskou mládežou, i medzi nami navzájom.

Vážim si toho, že mi Hospodin Boh požehnal, s toľkou LÁSKOU spomínať na každého Gréka či Slováka, vedúceho či mládežníka, na každého bez rozdielu spojeného s týmto nezabudnuteľným výletom.

matuška Juliana

Duchovná radosť v PCO Podhoroď

Dňa 5. júla 2009 v Pravoslávnej cirkevnej obci Podhoroď sme pri príležitosti sviatku sv. apoštolomrovného Rastislava, kniežaťa veľkomoravského, oslávili chrámový sviatok.

Slávnostných bohoslužieb sa okrem domácich, zúčastnili aj veriaci z blízkeho okolia, za čo im vo svojom mene i mene veriacich chcem poďakovať.

O niekoľko dní, dňa 12. júla 2009 sme v PCO Podhoroď znova mohli prežiť duchovnú radosť z naplnenia slov sv. Evanjelia - „Nechajte deti ku mne prichádzať...“

V tento deň, uvedomujúc si svoje telesné poklesky a spáchané hriechy sa tri z našich deti zjednotili skrze tajinu Pokánia a Eucharistie s Bohom. Aj touto cestou im želáme veľa duchovných síl v ich duchovnom živote.

Mitr.prot. Ladislav Fedor,
správca farnosti Podhoroď

Slávnosti sv. veľkomučeníka Dimitrija v Solúne

Na pozvanie solúnskeho metropolitu vladyku Anthimosa sa michalovsko - košický arcibiskup Juraj, v doprovode protosynkela eparchie, mitr. prot. Vasila Bardzáka a tajomníka biskupského úradu, mitr. prot. Bohuslava Seniča, zúčastnil tohtoročných cirkevných slávností ku cti sv. veľkomučeníka Dimitrija v jeho rodnom meste, tak významnom aj pre našu miestnu cirkev - v cyrilometodejskom Solúne.

V nedeľu 25. 10. sa po archijerejskej svätej liturgii konal slávnostný sprievod s ostatkami veľkomučeníka ulicami druhého najväčšieho mesta Grécka, ktoré bolo plné veriaceho ľudu.

Hierarchov a duchovenstvo, ktorí niesli sväté ostatky, sprevádzala čestná stráž ozbrojených síl Grécka. Večer bola ešte v bazilike sv. Dimitrija konaná slávnostná večerňa s litiou.

V samotný deň sviatku, v pondelok 26. 10., bola za účasti špičiek gréckeho politického a kultúrneho života, vrátane prezidenta a premiéra, slúžená slávnostná svätá liturgia, po ktorej nasledovala doxológia pri príležitosti oslobodenia Solúna z tureckého jarma v r. 1911.

V utorok 27. 10., v deň sviatku Dimitrijovho druha, sv. muč. Nestora Solúnskeho, slúžil vladyka Juraj spolu so svojím doprovodom a miestnym duchovenstvom grécky a cirkevnoslovansky svätú liturgiu v pútnickom chráme zasvätenom práve sv. Nestorovi.

Počas týchto slávnostných dní sa michalovsko - košický arcibiskup zúčastnil niekoľkých pracovných jednaní, ohľadne rozvoja vzájomných vzťahov so solúnskym metropolitom a ďalšími partnermi z radov duchovenstva i laikov.

V stredu 28. 10., navštívil arcibiskup Juraj s doprovodom monastier sv. Jána Ruského v Pevkochori na poloostrove Chalkidiki, kde v súčasnosti žijú dvaja mnísi a jeden poslušník (novic) slovenskej národnosti. Vladyka sa živo zaujímal o podmienky, v ktorých naši mnísi žijú a nakoniec ich, i predstaveného monastiera, archim. Timoteja, obdaroval nástennými kalendármi a ikonkami eparchiálnych patrónov a klokočovskej Bohorodičky. Večer pútnici prenocovali v mužskom monastieri Christa Vševládcu (Pantokratoros) neďaleko Solúna, kde mníchov oboznámili s radosťami a starosťami všedného života pravoslávnych kresťanov na Slovensku.

- ÚER MKPE

POĎAKOVANIE

Vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický, srdečne ďakuje všetkým duchovným a zamestnancom biskupského úradu, ktorí prispeli na dar k jeho narodeninám a k druhému výročiu jeho biskupského svätenia a intronizácie na michalovsko - košickú katedru. Darom pre vladyku je kópia divotvornej klokočovskej ikony uloženej v Nižnej Rybnici, ktorej hodnota je 900 €.

Príspevok časti duchovných MKPE a zamestnancov biskupského úradu: 360 €., Dar archidiakona Konštantínopolského patriarchu d.o. Maxima Vgenopoulose: 200 €., Celkovo: 560 €.

Duchovná púť po monastieroch Poľska

V júli tohto roku už uplynul rok od posviacky nášho nového chrámu v Sobranciach, ktorý vysvätil náš vladyka Juraj a vladyka Ábel z Poľska. Práve ním, vladykom Ábelom, sme boli my, pravoslávni veriaci z PCO Sobrance, pozvaní na návštevu poľskej bratskej pravoslávnej Cirkvi. Povedali sme si, že by bolo určite veľmi zaujímavé, keby sme takýto duchovný zájazd absolvovali. A tak náš otec duchovný Bohuslav tento zájazd zorganizoval, pripravil program a 24.09.2009 (štvrtok), v skorých ranných hodinách sme vyrazili.

Prvým mestom, v ktorom sme si boli obzrieť katedrálny chrám bolo mesto Lublin, sídlo arcibiskupa Ábela. Keď nám správca tohto chrámu rozprával o tejto PCO, tak ma zaujalo to, že každoročne v tomto meste prejde k Pravosláviu niekoľko desiatok ľudí. Chrám bol veľmi pekný.

Po prehliadke chrámu sme boli pozvaní na chutný obed a potom sme smerovali do monastiera v Jablecznej. Hneď po príchode sme šli do chrámu, v ktorom bolo nádherne. Poklonili sme sa čudotvornej ikone sv. Onufrija, ktorá mala veľmi zaujímavú históriu, čudotvornej ikone presvätej Bohorodičky a ostatkom sv. Ignatija, ktorý pochádzal z tejto oblasti. Tento svätec je pre nás zaujímavý o to viac, že čiastočka z mošči sv. Ignatija je uložená v prestole nášho nového chrámu. Po obhliadke chrámu sme mali večeru a potom sme šli spať. Ráno nás čakala sv. liturgia, ktorá mnohých z nás dojala k slzám, pretože atmosféra v chráme a spev mníchov bol nádherný. Upútala nás pokojná atmosféra a krásne kvetinové záhony monastiera.

Po skončení liturgie sme znovu nastúpili do autobusu a smerovali do mesta Hajnówka, v ktorom sme si obzreli tri krásne chrámy. Najprv sme navštívili najmenší chrám, ktorý bol už podľa nás aj tak dosť veľký, tzv. mládežnícky, pretože pri ňom veľmi aktívne pracuje Bratstvo pravoslávnej mládeže a tiež samozrejme navštevuje bohoslužby v hojnom počte. Po návšteva druhého chrámu, ktorý bol veľkosťou stredný a zaujal nás hlavne nádherným lustrom a mozaikovým ikonostasom sme sa posilnili chutným obedom.

Deň nám spríjemnila i krátka cesta krásnou prírodou tzv, „Bialowiežského pralesa“ ktorou sme sa dostali k návšteve historického cárskeho chrámu v obci Bialowieža, ktorý bol zaujímavý hlavne ikonostasom z čínskeho porcelánu. V podvečer tohto dňa sme šli do najväčšieho chrámu v Hajnówke. Bol prekrásny. Veľmi nás potešilo, že si pre nás hajnówsky zbor prichystal krátky program a zaspieval pár piesní. Tento duchovný zážitok bol neopísateľný. Nádherný spev v spojení s krásnym a veľkolepým chrámom vytváralo nádhernú duchovnú atmosféru. Zaujímavostí v ňom bolo neskutočne veľa. Za všetky snáď spomeniem neuveriteľnú akustiku a impozantný, honosný ikonostas z mozaiky. Vďaka za tento náročný , ale duchovne bohatý program tohto dňa patrí hlavne matuške Monike Lewczukovej, ktorá nám ho s láskou prichystala.

Aj keď sa nám veľmi nechcelo ísť, museli sme, pretože mníšky z monastiera na hore Grabarka nás už očakávali s večerou. Ráno bola slúžená sv. liturgia, po ktorej nám porozprávali niečo o chráme a o monastieri. Veľmi nás zaujalo veľké množstvo krížov, ktoré sa nachádzali takmer v celom areáli monastiera. Každoročne sa tu koná púť, počas ktorej nesú pútnici kríže, ktoré tu potom nechajú s vierou, že tu ostáva i osobný kríž ich života. Stále tu pribúda veľké množstvo krížov.

Určite bude so mnou súhlasiť každý, kto bol na tomto zájazde v názore, že sa ťažko odchádza z takýchto duchovných miest. Ďakujeme Hospodu Bohu za všetky tie duchovné zážitky, za možnosť vidieť ako žijú mnísi a mníšky v monastieroch a za možnosť vidieť tu nádheru chrámov. HOSPODI, SPASI I SOCHRANI NAS.

Martina Dundová

PRAMEŇ *- mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Vydáva Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. Šéfredaktor: Bc.Dušan Tomko. Členovia redakčnej rady: Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Pavol Novák, prof. ThDr. Imrich Belejkanič, Csc., Mgr. Lukáš Nováček, Mgr. Marián Čičvák, Mgr. Juraj Šatala. Ekonóm: Viera Bubenková. Uzávierka príspevkov a fotografií je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov redakcia nezodpovedá. Adresa redakcie: PRAMEŇ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, tel. č.056/64 24 156, fax 056/64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Distribúcia: mesačník rozširuje vydavateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko-košickej pravoslávnej eparchie. Vychádza v náklade 600 kusov. Tlač: Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo 1305/08. ISSN 1336 - 2747. Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač: Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č. ú. 1680340651/0200.*